

ชื่อเรื่อง : โครงการวิจัยเชิงบูรณาการความหลากหลายทางชีวภาพ กรณีศึกษาการอนุรักษ์
และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนคลองปากน้ำแฉมหนู ด้วยปุ๋ย
อินทรีย์ชีวภาพชนิดน้ำยี่ห้อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลพรรณ ออสบอนพันธ์ และคณะ

หน่วยงาน : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี

ปีงบประมาณ : 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสาเหตุและผลกระทบการลดลงของความ
หลากหลายทางชีวภาพของชุมชนคลองปากน้ำแฉมหนู ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอบ้านใหม่ จังหวัด
จันทบุรี 2) เพื่อศึกษารูปแบบวิธีการและการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการอนุรักษ์และฟื้นฟูความ
หลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรชายฝั่งที่เหมาะสมยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิ
ปัญญาชาวบ้าน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลตะกาดเจ้า
อำเภอบ้านใหม่ จังหวัดจันทบุรี กับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความ
หลากหลายทางชีวภาพ 4) เพื่อศึกษาลักษณะการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยองค์กรชุมชนยึดหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบ
มีส่วนร่วม (PAR)

ผลการวิจัยพบข้อค้นพบที่สำคัญได้แก่ 1) สาเหตุการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ
ของชุมชนคลองปากน้ำแฉมหนู ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอบ้านใหม่ จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ปัญหาขยะใน
ครัวเรือน ปัญหาป่าชายเลนลดลงและปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ผลกระทบที่สำคัญต่อความ
หลากหลายทางชีวภาพคือปริมาณสัตว์น้ำลดจำนวนลง ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตคือ รายได้ลดลงแต่
ค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้น เกิดมลพิษในชุมชน แหล่งอาหารตามธรรมชาติลดลงและมีการเปลี่ยนอาชีพจาก
อาชีพประมงพื้นบ้านไปทำอาชีพอื่นหรือเป็นลูกจ้าง 2) ข้อค้นพบเรื่องรูปแบบวิธีการถ่ายทอดภูมิ
ปัญญาในการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรชายฝั่งที่เหมาะสม พบว่า
แนวทางการบูรณาการเรียนการสอนเป็นแนวทางที่มีความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดภูมิปัญญา
ชาวบ้านสู่นักศึกษาเยาวชนรุ่นใหม่ 3) ข้อค้นพบเรื่องแนวทางการเพิ่มศักยภาพขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลทางชีวภาพโดยมุ่งเน้นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนคลองปากน้ำแฉมหนู 4) ข้อค้นพบเรื่อง
การนำนโยบายไปปฏิบัติโดยองค์กรชุมชนกลุ่มประมงพื้นบ้านปากน้ำแฉมหนูได้เข้ามาขับเคลื่อนการ
ทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพชนิดน้ำเป็นการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มประมงพื้นบ้านและสร้างความมั่นใจว่าการ
ยึดแนวทางภูมิปัญญาชาวบ้านและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ
ข้อเสนอแนะ 1) ควรส่งเสริมแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชน
และคลองปากน้ำแฉมหนูด้วยปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพชนิดน้ำยี่ห้อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

และภูมิปัญญาชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง 2) ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคลองปากน้ำแหมหนูให้เป็นแหล่งเรียนรู้กับชุมชนและเครือข่ายโดยมีกิจกรรมนาร่องคือการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพชนิดน้ำเป็นตัวอย่างแก่คนในชุมชนคลองปากน้ำแหมหนูและที่อื่น ๆ